

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหาและเหตุผลที่ทำการศึกษา

ช่วงเวลาปี 2530-2533 ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอยู่ในระดับสูง (ดูตารางที่ 1.1) โดยมีตัวเลขการขยายตัวทางเศรษฐกิจในระดับประมาณร้อยละ 10 ขึ้นไป แม้ว่าปี 2534 เป็นต้นมา จะเกิดวิกฤตการณ์สงครามอ่าวเปอร์เซีย และปัญหาการเมืองภายในประเทศมีผลทำให้อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศชะลอตัวลง คือขยายตัว 8.2 % และ 7.4 % ในปี 2534 และปี 2535 ตามลำดับ แต่ยังคงอยู่ในระดับที่สูงมาก เมื่อเทียบกับภูมิภาคอื่น การที่เศรษฐกิจไทยมีการขยายตัวในระดับสูงอย่างต่อเนื่องในช่วงที่ผ่านมา รวมทั้งฐานะการเงินของประเทศอยู่ในระดับที่มั่นคง เงินสำรองระหว่างประเทศอยู่ในระดับสูงขึ้นเป็นลำดับ โดยระหว่างปี 2531-2535 มีการขยายตัวของเงินสำรองระหว่างประเทศประมาณ 30%-40% ต่อปีรัฐบาลมีฐานะการคลังเกินดุลติดต่อกัน คือปี 2531-2535 รัฐบาลมีดุลเงินสดเกินดุลเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องคือเท่ากับ 30.2 พันล้านบาทในปี 2531 เพิ่มขึ้นเป็นเกินดุล 123.7 พันล้านบาทในปี 2534 และลดลงเล็กน้อยในปี 2535 โดยรัฐบาลเกินดุลเงินสดเท่ากับ 85.9 พันล้านบาท และ จากการกระตุ้นแรงลงทุนจากต่างประเทศ ซึ่งมีปริมาณที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากปี 2531-2533 โดยมีการขยายตัวสูงกว่า 10% ต่อปี และชะลอตัวลงในปี 2534-2535 โดยมีการขยายตัวจากการลงทุนจากต่างประเทศเพิ่มในช่วง 4.7% และ 4.6 % ต่อปี ทำให้ประเทศไทยในสาขานักลงทุนต่างประเทศมีศักยภาพที่จะเป็นศูนย์กลางการลงทุน ศูนย์การค้า และศูนย์กลางการเงินในภูมิภาคได้ อย่างไรก็ตามยังมีข้อจำกัดที่ทำให้เศรษฐกิจไม่ขยายตัวไปในทิศทางที่ก่อให้เกิดเสถียรภาพได้ ซึ่งข้อจำกัดที่สำคัญได้แก่ความไม่เพียงพอของปัจจัยโครงสร้างพื้นฐาน การขาดแคลนแรงงานมีฝีมือ อัตราการออมในประเทศยังอยู่ในระดับต่ำ เมื่อเทียบกับอัตราการลงทุนในประเทศ โดยสัดส่วนการลงทุนในประเทศต่อผลผลิตโดยรวมในประเทศ ช่วงปี 2531-2535 อยู่ในช่วง 30 % - 36 % ในขณะที่สัดส่วนการออมในประเทศต่อผลผลิตโดยรวมในประเทศ อยู่ในช่วง 25 % - 30 % ลักษณะดังกล่าวประเทศไทยจึงจำเป็นต้องพึ่งพาเงินลงทุนจากต่างประเทศ นอกจากนี้ปัญหาการกระจายรายได้ที่มีความแตกต่างกันมากระหว่างภาคเกษตร และนอกภาคเกษตร ระหว่างเมืองกับชนบทยังคงเป็นปัญหาใหญ่ของประเทศอยู่

ตารางที่ 1.1 การขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ

ปี	2531	2532	2533	2534	2535
1. การขยายตัว ผลผลิตโดยรวมในประเทศ (%)	13.2	12.0	10.0	8.2	7.4
2. สัดส่วนการลงทุนในประเทศ ต่อ ผลผลิตโดยรวมในประเทศ (%)	29.1	32.1	38.5	38.1	36.7
3. สัดส่วนการออมในประเทศ ต่อ ผลผลิตโดยรวมในประเทศ (%)	25.5	27.3	28.0	29.3	29.8
4. เงินสำรองระหว่างประเทศ (พันล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา)	7.1	10.5	14.3	18.4	21.2
5. คุณเงินสดการคลัง (พันล้านบาท)	+30.2	+59.3	+103.3	+123.7	+85.9
6. การขยายตัวของเงินลงทุน จากต่างประเทศ (%)	25.2	10.3	13.5	4.7	4.6

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมีเสถียรภาพคือการเร่งระดมเงินออมภายในประเทศให้สามารถตอบสนองความต้องการเงินทุน เพื่อการลงทุนขนาดใหญ่ทั้งของเอกชนและรัฐบาล และการลงทุนในบริการพื้นฐานต่างๆ ประกอบกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเงิน การเมือง และการค้าของโลก มีแนวโน้มเสริมมากขึ้น อีกทั้งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ทันสมัย ทำให้ระบบเศรษฐกิจในส่วนต่างๆ ของโลก สามารถติดต่อเชื่อมโยงกันได้อย่างใกล้ชิดและรวดเร็ว มีการไหลของข้อมูล ข่าวสาร เงินทุนได้อย่างสะดวก ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้ดำเนินแผนการปรับปรุงพัฒนาระบบการเงินไทยให้สอดคล้องกับ การเปลี่ยนแปลงทางการเงินของโลกอย่างจริงจัง โดยช่วงที่ผ่านมา กล่าวได้ว่ามีการปฏิรูปทางการเงินที่สำคัญที่สุดในประวัติศาสตร์การเงินของไทย เป็นการเปิดศักราชใหม่ของความเป็นสากล และพัฒนาการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ มีขั้นตอนและเป้าหมายที่ชัดเจน

วัตถุประสงค์ของการปฏิรูปทางการเงินของไทย

1. เพิ่มประสิทธิภาพของระบบการเงินไทยให้สามารถสนองตอบความต้องการเงินทุน และบริการทางการเงินต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงได้ และเพื่อเสริมสร้างศักยภาพทางเศรษฐกิจในระยะยาว

2. เปิดเสรีทางการเงิน จากการแข่งขันกับต่างประเทศเพื่อปูฐานรองรับการพัฒนาประเทศไทยไปสู่การเป็นศูนย์กลางทางการเงิน ในภูมิภาคสำหรับอนาคต โดยการสร้างสิ่งแวดล้อมของเวทีการแข่งขันในระดับสากลมากขึ้นเป็นลำดับ ซึ่งเป็นการสอดคล้องกับกติกาสากล GATT (ข้อตกลงว่าด้วยการค้าและภาษีศุลกากร)

นโยบายการเปิดเสรีทางการเงิน คือการปล่อยให้กลไกตลาด มีบทบาทมากขึ้น เพื่อส่งเสริมให้มีการแข่งขันมากขึ้น ส่งผลให้ระบบการเงินมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น โดยทางการจะผ่อนคลายการควบคุมระบบการเงินและลดการแทรกแซงลง ขณะเดียวกันก็ต้องมีการพัฒนาสถาบันการเงินให้มีความสามารถแข่งขันกับสถาบันการเงินต่างชาติได้ โดยการขยายบทบาทและขอบเขตในการดำเนินงานของสถาบันการเงินต่อไป โดยทางการจะต้องมีการควบคุมดูแลระบบการเงินภายใต้นโยบายเสรี อย่างใกล้ชิดในระยะแรกๆ เพื่อให้ระบบการเงินของไทยพัฒนาไปได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

รายละเอียดของการเปิดเสรีทางการเงินมีดังนี้

- การผ่อนคลายการควบคุมปริวรรตเงินตรา โดยปล่อยให้การแลกเปลี่ยนเงินสำหรับธุรกรรมที่เกี่ยวกับบัญชีเดินสะพัด การค้าระหว่างประเทศและบริการกระทำได้อย่างเสรี ยกเว้นการนำเงินไปลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ และหลักทรัพย์ในต่างประเทศสามารถกระทำได้ โดยขออนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทย

-การปล่อยเสรีอัตราดอกเบี้ย โดยยกเลิกเพดานอัตราดอกเบี้ยทุกชนิดทั้งด้านเงินฝากและสินเชื่อและปล่อยให้สถาบันการเงินกำหนดอัตราดอกเบี้ยอย่างเสรีตามภาวะการเปลี่ยนแปลงของตลาด

-การผ่อนคลายข้อจำกัดในการบริหารสินทรัพย์ของสถาบันการเงินโดยให้ธนาคารพาณิชย์ ดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องแทนการดำรงเงินสำรอง ทั้งนี้เพื่อความคล่องตัวในการบริหารธุรกิจของสถาบันการเงินและสนับสนุนการพัฒนาตลาดรองของพันธบัตรรัฐบาล และตราสารหนี้

-การขยายขอบเขตการประกอบธุรกิจของสถาบันการเงิน โดยคัดเลือกสถาบันการเงินที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์ และบริษัทเงินทุน มีธุรกิจเหลื่อมกันมากขึ้น เพื่อเพิ่มการแข่งขัน

การเปิดเสรีทางการเงิน มิได้หมายความว่าทางการจะปล่อยให้ระบบการเงินดำเนินการอย่างเสรี โดยมิได้มีการควบคุมดูแลอย่างสิ้นเชิง แต่ทางการจะต้องมีการกำกับดูแลสถาบันการเงินและระบบการเงินภายใต้นโยบายการเงินเสรี อย่างใกล้ชิดมากขึ้น เพราะภายใต้นโยบายการเงินเสรี และการขยายขอบเขตการประกอบธุรกิจของสถาบันการเงิน ย่อมนำมาซึ่งความเสี่ยงต่อกิจการที่เพิ่มขึ้น เพราะนอกจากจะมีความเสี่ยงจากธุรกิจใหม่ๆ ลูกค้านใหม่ๆ แล้วยังต้องเผชิญกับการแข่งขันรูปแบบต่างๆ ทั้งจากภายในและนอกประเทศ ดังนั้นจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องมีมาตรฐานการกำกับดูแลการบริหารความเสี่ยงให้เกิดขึ้นในขอบเขตที่จะไม่กระทบกระเทือนกับความมั่นคงของระบบการเงินโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ควรจะมีการสนับสนุนของทางการให้มีการพัฒนาศักยภาพ ความสามารถในการให้บริการของสถาบันการเงินที่สำคัญของประเทศเพื่อรองรับกับการเปลี่ยนแปลงของระบบการเงินและระบบเศรษฐกิจต่อไป

สถาบันการเงินที่สำคัญของประเทศ ประกอบด้วย ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตร ธนาคารอาคารสงเคราะห์ และบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรม ซึ่งสามารถระดมเงินฝากจากบุคคลและธุรกิจต่าง ๆ และปล่อยกู้ในระบบเศรษฐกิจ เป็นจำนวนถึง 2.7 ล้านล้านบาท ในปี 2535 สถาบันการเงินที่มีความสำคัญที่สุดในระบบเศรษฐกิจ คือ ธนาคารพาณิชย์ (ดูตารางที่ 1.2) ซึ่งมีสินทรัพย์รวม เท่ากับ 1.1 ล้านล้านบาท ในปี 2531 และขยายตัวอย่างรวดเร็วในระดับ 24.65% ต่อปี และ 26.64% ต่อปี ในปี 2532 และ 2533 และขยายตัวในอัตราที่ลดลงตามภาวะเศรษฐกิจในปี 2534 และ 2535 ด้วยระดับ 20.10% ต่อปี และ 17.80% ต่อปี ตามลำดับ โดยปี 2535 ธนาคารพาณิชย์มีสินทรัพย์โดยรวมเท่ากับ 2.6 ล้านล้านบาท อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าธนาคารพาณิชย์จะมีสัดส่วนสินทรัพย์โดยรวมต่อสินทรัพย์สถาบันการเงินทั้งหมด ในระดับสูงสุดเท่ากับ 71.62% ของสถาบันการเงินทั้งหมดในปี 2535 แต่สัดส่วนสินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์นับว่า ลดลงอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาปี 2531 ถึง 2535 กล่าวคือสัดส่วนสินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์ลดลง

ตามลำดับดังนี้ 73.87% 73.49% 74.06% 73.35% และ 71.62% จากสินทรัพย์ของสถาบันการเงินทั้งหมด ในปี 2531 2532 2533 2534 และ 2535 ตามลำดับ ในขณะที่เดียวกันสัดส่วนการปล่อยสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ (ดูตารางที่ 1.3) ยังคงมีระดับสูงสุดคือเท่ากับ 2.7 ล้านล้านบาท ในปี 2535 แต่สัดส่วนในการปล่อยสินเชื่อก็มีระดับลดลง อย่างต่อเนื่องตลอดปี 2531 - 2535 เช่นกัน โดยสัดส่วนการปล่อยสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ลดลงตามลำดับ ดังนี้ 80.81% 79.51% 78.72% 77.39% และ 75.24% ในปี 2531 2532 2533 2534 และ 2535 ตามลำดับ อย่างไรก็ตามธนาคารพาณิชย์ยังคงมีความสำคัญและมีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบเศรษฐกิจการเงินของประเทศสูงสุด ในขณะที่เดียวกันสถาบันการเงินอื่นๆ ก็มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจการเงินของประเทศ เช่นกันและมีความสำคัญเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา โดยสถาบันการเงินที่มีความสำคัญลำดับ 2 รองจากธนาคารพาณิชย์คือ บริษัทเงินทุน และบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ซึ่งมีสินทรัพย์เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2532 - 2535 ในระดับ 43.72% 29.27% 31.54% และ 39.14% ต่อปี ตามลำดับ โดยมีสินทรัพย์เพิ่มขึ้นจาก 199.7 พันล้านบาท ในปี 2531 เป็น 679.3 พันล้านบาท ในปี 2535 ในขณะที่เดียวกันบริษัทเงินทุน และบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ มีการขยายตัวสำหรับการปล่อยสินเชื่อในระบบเศรษฐกิจอยู่ในระดับสูงเช่นกัน กล่าวคือ เพิ่มขึ้นจาก 145.7 พันล้านบาท ในปี 2531 เป็น 558.9 พันล้านบาท ในปี 2535 โดยมีการขยายตัวตลอดปี 2532 ถึง 2535 เท่ากับ 49.66% 43.31% 31.19% และ 37.01% ต่อปี ตามลำดับ ซึ่งถือว่าเป็นการขยายตัวที่สูงมากอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาดังกล่าว และอาจกล่าวได้ว่าบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ได้ทวีความสำคัญเพิ่มขึ้นในระบบเศรษฐกิจและการเงิน อย่างที่ธนาคารพาณิชย์ไม่อาจจะมองข้ามไปได้ โดยตลอดระยะเวลาปี 2531 - 2535 สัดส่วนสินทรัพย์ของบริษัทเงินทุน และบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ทั้งหมด ต่อ สินทรัพย์ของสถาบันการเงิน เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเนื่องจาก 12.89% ในปี 2531 เป็น 14.76% ในปี 2532 และเพิ่มขึ้นเป็น 15.22% 16.49% และ 19.04% ในปี 2533 2534 และ 2535 ตามลำดับ ในทำนองเดียวกัน สัดส่วนการปล่อยสินเชื่อของบริษัทเงินทุน และบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ต่อ สถาบันการเงินทั้งหมด มีระดับเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่นกัน โดยปี 2531 - 2535 เท่ากับ 14.78% 16.51% 17.39% 18.62% และ 20.56% ตามลำดับ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง 1.2 ปริมาณสินทรัพย์ (ร้อยละ) ของสถาบันการเงิน

หน่วย : ล้านบาท
(ร้อยละ)

สถาบันการเงิน	2531	2532	2533	2534	2535
ธนาคารพาณิชย์	1,144,645.90 (73.87)	1,426,670.20 (73.49)	1,806,563.70 (74.06)	2,169,914.20 (73.35)	2,555,619.40 (71.62)
ธนาคารออมสิน	124,273.30 (8.02)	125,703.30 (6.48)	132,809.60 (5.44)	140,158.10 (4.74)	149,655.70 (4.19)
ธนาคารเพื่อการเกษตร	37,326.40 (2.41)	45,003.90 (2.32)	54,798.80 (2.25)	67,228.40 (2.27)	73,284.20 (2.05)
ธนาคารอาคารสงเคราะห์	19,523.70 (1.26)	27,810.80 (1.43)	35,782.20 (1.47)	45,386.20 (1.53)	53,160.00 (1.49)
บริษัทเงินทุน อุตสาหกรรม แห่งประเทศไทย	24,104.60 (1.56)	29,597.60 (1.52)	37,990.40 (1.56)	47,848.30 (1.62)	57,480.50 (1.61)
บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์	199,663.70 (12.89)	286,507.90 (14.76)	371,289.20 (15.22)	487,690.70 (16.49)	679,263.00 (19.04)
รวม	1,549,537.60 (100.00)	1,941,293.70 (100.00)	2,439,233.90 (100.00)	2,958,225.90 (100.00)	3,568,462.80 (100.00)

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตาราง 1.3 ปริมาณสินเชื่อ (ร้อยละ) ของสถาบันการเงินที่ให้กู้แก่ บุคคลและธุรกิจเอกชน

หน่วย : ล้านบาท

(ร้อยละ)

สถาบันการเงิน	2531	2532	2533	2534	2535
ธนาคารพาณิชย์	796,146.70 (80.81)	1,045,389.20 (79.51)	1,408,844.80 (78.72)	1,696,883.00 (77.39)	2,045,064.00 (75.24)
ธนาคารออมสิน	2,053.00 (0.21)	2,916.50 (0.22)	6,263.10 (0.35)	6,976.60 (0.32)	14,063.80 (0.52)
ธนาคารเพื่อการเกษตร	26,399.60 (2.68)	29,827.00 (2.27)	38,821.00 (2.17)	48,654.00 (2.22)	59,007.10 (2.17)
ธนาคารอาคารสงเคราะห์	15,930.20 (1.62)	21,566.80 (1.64)	29,587.00 (1.65)	39,704.40 (1.81)	49,071.10 (1.81)
บริษัทเงินทุน อุตสาหกรรม แห่งประเทศไทย	14,947.50 (1.52)	19,536.50 (1.49)	24,440.10 (1.37)	31,885.70 (1.45)	41,151.80 (1.51)
บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์	145,657.90 (14.78)	217,090.30 (16.51)	311,258.70 (17.39)	408,234.30 (18.62)	558,864.90 (20.56)
รวม	985,204.70 (100.00)	1,314,759.50 (100.00)	1,789,627.70 (100.00)	2,192,633.60 (100.00)	2,718,152.40 (100.00)

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การที่สัดส่วนของสินทรัพย์ และการปล่อยสินเชื่อของบริษัทเงินทุน และบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งแสดงถึงความสำคัญของสถาบันการเงินประเภทนี้ ซึ่งนับวันจะมีบทบาทต่อเศรษฐกิจของประเทศเพิ่มขึ้น ลักษณะดังกล่าวอาจกล่าวได้ว่า ส่วนแบ่งตลาดที่เพิ่มขึ้นของบริษัทเงินทุน และบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์เพิ่มขึ้นจากการลดลงของส่วนแบ่งตลาดของสถาบันการเงินชนิดอื่นๆ โดยเฉพาะธนาคารพาณิชย์นั่นเอง การที่บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ให้ความสำคัญมากขึ้นในระบบเศรษฐกิจทุกวันนี้ การศึกษาถึงต้นทุนในการดำเนินงานของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ จึงมีความสำคัญมากเช่นกัน เนื่องจาก หากการดำเนินงานของบริษัทเงินทุน และหลักทรัพย์ มีประสิทธิภาพ ซึ่งมิผลโดยตรงต่อต้นทุนในการดำเนินงาน กล่าวคือ หากบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์มีการบริหารงาน และการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ จะมีผลโดยตรงต่อต้นทุนการดำเนินงานที่ต่ำลง ซึ่งหากต้นทุนการดำเนินงานต่ำลงแล้ว จะมีผลทำให้ราคาผลิตภัณฑ์ของบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์ นั่นก็คือ ดอกเบี้ยในการปล่อยสินเชื่อ และค่าธรรมเนียม และค่าบริการต่างๆ ลดต่ำลง ในด้านหนึ่ง จะมีผลทำให้บริษัทเงินทุน และหลักทรัพย์สามารถกำหนดอัตราดอกเบี้ย หรืออัตราค่าบริการต่างๆ ที่สามารถแข่งขันกับสถาบันการเงินอื่นๆ ได้ ซึ่งเป็นการสนับสนุนแนวความคิดของรัฐบาล ในการปฏิรูปทางการเงินภายใต้นโยบายการเงินเสรี เพื่อให้สถาบันการเงินภายในประเทศมีศักยภาพ และความสามารถเพียงพอที่จะแข่งขันกับสถาบันการเงินต่างประเทศได้ ส่วนผลกระทบที่ติดอีกด้านหนึ่งคือ การที่อัตราดอกเบี้ย และอัตราค่าบริการทางการเงินต่างๆ ของสถาบันการเงินลดลง จะทำให้ต้นทุนในการผลิต และต้นทุนในการดำเนินงานของระบบเศรษฐกิจอื่นๆ เช่น ภาคอุตสาหกรรมเศรษฐกิจสำคัญ ภาคบริการการเกษตร และอื่นๆ ลดต่ำลงเช่นกัน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาประเทศให้ก้าวไปสู่การเป็นผู้นำทางด้านเศรษฐกิจ และสนับสนุนการลงทุนในประเทศ

การศึกษาต้นทุนการดำเนินงานบริษัทเงินทุน และหลักทรัพย์ในทางเศรษฐศาสตร์ จะประกอบด้วย ต้นทุนคงที่ (Fixed Cost) ได้แก่ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาคาร สถานที่ อุปกรณ์ และเทคโนโลยี เป็นต้น ต้นทุนประเภทนี้จะคิดเฉลี่ยเท่ากันทุกปี และต้นทุนผันแปร (Variable Cost) ได้แก่ ดอกเบี้ย ส่วนลดจ่าย ค่าเผื่อหนี้สูญ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน ภาษี และอื่นๆ ซึ่งหากการใช้ปัจจัยการผลิต ไม่เต็มประสิทธิภาพ คือ หากการผลิตปริมาณไม่เพียงพอทำให้ต้นทุนเฉลี่ยของบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์ อยู่ในระดับสูง ซึ่งในทางเศรษฐศาสตร์ เส้นต้นทุนเฉลี่ยในระดับการผลิตต่างๆ มี 3 ลักษณะคือ ลักษณะที่ 1 เส้นต้นทุนเฉลี่ยความชันเป็นลบ หรือต้นทุนเฉลี่ยลดลง คือ การผลิตที่เมื่อเพิ่มปัจจัยการผลิตในสัดส่วนหนึ่ง ผลผลิตที่เพิ่มขึ้น จะมีสัดส่วนมากกว่าปัจจัยการผลิตที่เพิ่มขึ้น ซึ่งแสดงถึงการเกิดการประหยัดต่อขนาดการดำเนินงาน ลักษณะที่ 2 เส้นต้นทุนเฉลี่ยความชันเป็นศูนย์ หรือต้นทุนเฉลี่ยเท่าเดิม คือ การผลิตที่เมื่อเพิ่มปัจจัยการผลิตในสัดส่วนหนึ่ง ผลผลิตที่เพิ่มขึ้น จะมีสัดส่วนเดียวกับปัจจัยการผลิตที่เพิ่มขึ้น และลักษณะที่ 3 เส้นต้นทุนเฉลี่ยความชันเป็นบวก หรือต้นทุนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น

คือ การผลิตที่เมื่อเพิ่มปัจจัยการผลิตในสัดส่วนหนึ่ง ผลผลิตที่เพิ่มขึ้น จะมีสัดส่วนน้อยกว่าปัจจัยการผลิตที่เพิ่มขึ้น แสดงถึงการไม่ประหยัดต่อขนาดการดำเนินงาน

บริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์ (ดูตารางที่ 1.4) ช่วงเวลาปี 2531 ถึง 2535 มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องตามการขยายตัวของธุรกิจโดยมีค่าใช้จ่ายการดำเนินงานปี 2531 เท่ากับ 16.9 พันล้านบาท ปี 2532 เท่ากับ 26.9 พันล้านบาท ปี 2533 เท่ากับ 44.0 พันล้านบาท ปี 2534 เท่ากับ 62.5 พันล้านบาท และปี 2535 เท่ากับ 76.1 พันล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นเท่ากับ 59.17% 63.57% 42.05% และ 21.76% ในปี 2532 ถึง 2535 ในขณะที่บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ มีค่าใช้จ่ายการดำเนินงานที่เพิ่มขึ้น อย่างรวดเร็วในปี 2531 ถึง 2535 ด้านสินทรัพย์ของบริษัทฯ ก็เพิ่มขึ้นในระดับสูงเช่นกัน โดยปี 2531 บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ มีสินทรัพย์รวม 184.7 พันล้านบาท และเพิ่มขึ้นเป็น 270.7 พันล้านบาท ในปี 2532 หรือเพิ่มขึ้น 46.56% ปี 2533 มีสินทรัพย์เท่ากับ 356.0 พันล้านบาท หรือเพิ่มขึ้น 31.51% ปี 2534 มีสินทรัพย์เท่ากับ 466.3 พันล้านบาทหรือเพิ่มขึ้น 30.98% และปี 2535 มีสินทรัพย์เท่ากับ 656.1 พันล้านบาท หรือเพิ่มขึ้น 39.36% อย่างไรก็ตามหากพิจารณาประสิทธิภาพในการบริหารงานพบว่า บริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์ สัดส่วนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่อสินทรัพย์เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องระหว่างปี 2531 ถึง 2534 โดยมีสัดส่วนค่าใช้จ่ายการดำเนินงานต่อสินทรัพย์เท่ากับ 9.14% ในปี 2531 เท่ากับ 9.95% ในปี 2532 เท่ากับ 12.35% ในปี 2533 และเท่ากับ 13.40% ในปี 2534 และสัดส่วนค่าใช้จ่ายการดำเนินงานต่อสินทรัพย์ลดลงเป็น 11.59% ในปี 2535 และหากพิจารณาให้ลึกกลงไปพบว่าหากแบ่งบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ เป็นบริษัทขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก (ดูตารางที่ 1.5) โดยบริษัทขนาดใหญ่ คือ บริษัทที่มีมูลค่าสินทรัพย์ในช่วงปี 2531 ถึง 2535 มากเป็นอันดับที่ 1 ถึง อันดับที่ 30 บริษัทขนาดกลาง คือ บริษัทที่มีมูลค่าสินทรัพย์ในช่วงปี 2531 ถึง 2535 อยู่ในอันดับที่ 31 ถึง 60 บริษัทขนาดเล็ก คือ บริษัทที่มีมูลค่าสินทรัพย์อันดับที่ 61 ขึ้นไป ในช่วงปี 2531 ถึง 2535 พบว่าบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์ทั้งขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก ล้วนมีสัดส่วนค่าใช้จ่ายการดำเนินงานต่อสินทรัพย์ ในลักษณะเดียวกับบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์โดยรวม โดยมีสัดส่วนค่าใช้จ่ายการดำเนินงานต่อสินทรัพย์ เพิ่มขึ้นตลอดระหว่างช่วงปี 2531 ถึง 2534 และลดลงในช่วงปี 2535 และหากเปรียบเทียบสัดส่วนค่าใช้จ่ายการดำเนินงานต่อสินทรัพย์ ระหว่างบริษัทขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก พบว่าสัดส่วนค่าใช้จ่ายต่อสินทรัพย์ของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ขนาดใหญ่ น้อยกว่า บริษัทขนาดกลาง และบริษัทขนาดกลาง น้อยกว่า ขนาดเล็ก ตลอดช่วงปี 2531 ถึง 2535 โดยสัดส่วนค่าใช้จ่ายต่อสินทรัพย์ของบริษัทขนาดใหญ่ เท่ากับ 8.93% 9.59% 12.16% 13.10% และ 11.43% ตลอดช่วงปี 2531 ถึง 2535 บริษัทขนาดกลางมีสัดส่วนค่าใช้จ่ายการดำเนินงานต่อสินทรัพย์เท่ากับ 9.28% 10.77% 12.85% 14.27% และ 11.80% ตลอดช่วงระยะเวลาปี 2531 ถึง 2535 สำหรับบริษัทขนาดเล็กมีสัดส่วนค่าใช้จ่ายการดำเนินงานต่อสินทรัพย์ เท่ากับ 11.05% 11.81% 13.22% 14.85% และ 13.30% ตลอดช่วงระยะเวลาปี 2531 ถึง 2535

ในด้านกำไรสุทธิบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ มีกำไรสุทธิเพิ่มขึ้นตลอดระยะเวลาปี 2531 ถึง 2535 เช่นกันโดยปี 2531 มีกำไรสุทธิเท่ากับ 1,037.86 ล้านบาท ปี 2532 มีกำไรสุทธิเท่ากับ 3,024.67 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้น 191.33% ปี 2533 มีกำไรสุทธิเท่ากับ 4,258.39 หรือเพิ่มขึ้น 40.76% ปี 2534 มีกำไรสุทธิเท่ากับ 5,602.56 หรือเพิ่มขึ้น 31.57% และปี 2535 มีกำไรสุทธิเท่ากับ 13,647.92 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้น 143.6% ในทำนองเดียวกันสัดส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์ของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์โดยรวมมีการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเช่นกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์โดยรวมมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานที่สูงขึ้นตลอดช่วงระยะเวลาปี 2531 ถึง 2535 โดยสัดส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์เท่ากับ 0.56% 1.12% 1.2% 1.2% และ 2.08% ตามลำดับ ตลอดช่วงระยะเวลาปี 2531-2535 อย่างไรก็ตามหากแยกพิจารณาบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ เป็นบริษัทขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก พบว่า มีเพียงบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ขนาดใหญ่ เพียงอย่างเดียวเท่านั้น ที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน โดยมีกำไรสุทธิสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยตลอด โดยมีกำไรสุทธิปี 2531 ถึง 2535 เท่ากับ 947.99 ล้านบาท 3,289.06 ล้านบาท 4,369.08 ล้านบาท 5,994.64 ล้านบาท และ 12,484.08 ล้านบาท ในขณะที่บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ขนาดใหญ่มีการขยายตัวของกำไรสุทธิในระดับสูงเช่นนี้พบว่า บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ส่วนประสบปัญหาการขาดทุน ทั้งสิ้นโดยบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ขนาดกลางมีกำไรสุทธิเพียง 2 ปี เท่านั้น คือ ปี 2531 และ 2535 โดยมีกำไรสุทธิเท่ากับ 135.03 ล้านบาท และ 1,496.70 ล้านบาท ตามลำดับ ในขณะที่ปี 2532 ถึง 2534 มีขาดทุนสุทธิเท่ากับ 155.95 ล้านบาท 97.22 ล้านบาท และ 367.36 ล้านบาท ตามลำดับ คิดเป็นสัดส่วนขาดทุนสุทธิต่อสินทรัพย์เท่ากับ 0.30% 0.16% และ 0.43% ตามลำดับ ในทำนองเดียวกันบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ขนาดเล็ก ก็ได้ประสบปัญหาการขาดทุนยิ่งรุนแรงมากขึ้นตลอดปี 2531 ถึง 2535 อย่างต่อเนื่องโดยปี 2531 ขาดทุนสุทธิเท่ากับ 44.26 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนต่อสินทรัพย์เท่ากับ 0.37% ปี 2532 ขาดทุนสุทธิเท่ากับ 108.44 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนต่อสินทรัพย์เท่ากับ 0.65% ปี 2533 ขาดทุนสุทธิเท่ากับ 13.47 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนต่อสินทรัพย์เท่ากับ 0.06% ปี 2534 ขาดทุนสุทธิเท่ากับ 24.72 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนต่อสินทรัพย์เท่ากับ 0.10% และปี 2535 ขาดทุนสุทธิเท่ากับ 332.86 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนต่อสินทรัพย์เท่ากับ 1.02% ลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าหากพิจารณาประสิทธิภาพของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์โดยรวมจากค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานพบว่า บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์มีต้นทุนในการดำเนินงานที่สูงขึ้นโดยตลอดช่วงระยะเวลาปี 2531 ถึง 2534 และลดต่ำลงในปี 2535 และหากพิจารณาแบ่งเป็นบริษัทขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก พบว่า ลักษณะต้นทุนในการดำเนินงานเป็นไปในลักษณะเดียวกับบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์โดยรวมอย่างไรก็ตาม หากพิจารณาจากประสิทธิภาพของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ จากการพิจารณากำไรสุทธิ พบว่า บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์โดยรวมมีการขยายตัวของกำไรสุทธิอย่างต่อเนื่องตลอดช่วงระยะเวลาปี 2531 ถึง 2535 อย่างไรก็ตาม กำไรสุทธิที่เกิดขึ้นจะกระจุกตัวอยู่เฉพาะในบริษัทเงินทุนหลัก

ทรัพย์สินขนาดใหญ่ เท่านั้น ในขณะที่บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์สินขนาดกลาง และเล็ก ยังประสบปัญหาการขาดทุนสุทธิอยู่

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง 1.4 ปริมาณค่าใช้จ่าย ค่าไรสุทธิ ต่อสินทรัพย์ และส่วนกองทุนของบริษัทเงินทุนและ หลักทรัพย์โดยรวม

หน่วย : ล้านบาท

ปี	ค่าใช้จ่าย การดำเนินงาน	สินทรัพย์รวม	ส่วนกองทุน	ค่าใช้จ่ายต่อ สินทรัพย์	ค่าใช้จ่ายต่อ ส่วนกองทุน	ค่าไรสุทธิ	ค่าไรสุทธิต่อ สินทรัพย์	ค่าไรสุทธิต่อส่วนทุน
2531	16,875.57	184,676.82	15,282.54	9.14%	111.71%	1,037.86	0.56%	7.13%
2532	26,946.21	270,707.61	20,670.84	9.95%	130.36%	3,024.67	1.12%	14.63%
2533	43,958.26	356,033.06	31,358.29	12.35%	140.18%	4,258.39	1.20%	13.59%
2534	62,510.35	466,334.67	44,140.11	13.40%	143.00%	5,602.56	1.20%	12.69%
2535	76,051.52	656,084.24	67,036.15	11.59%	113.45%	13,647.92	2.08%	20.35%

ที่มา ธนาคารแห่งประเทศไทย

ศูนย์วิทยพัชยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง 1.5 ค่าใช้จ่ายการดำเนินงาน กำไรสุทธิ และ สินทรัพย์ ของบริษัท เงินทุนหลักทรัพย์ แบ่งเป็น
ขนาดใหญ่ กลาง และ เล็ก

หน่วย : ล้านบาท

ปี	ขนาดของ บริษัทฯ	กำไรสุทธิ	ค่าใช้จ่าย การดำเนินงาน	สินทรัพย์	กำไรสุทธิ ต่อสินทรัพย์ (%)	ค่าใช้จ่ายการดำเนินงาน ต่อสินทรัพย์ (%)	จำนวน บริษัทฯ
2531	ใหญ่	947.09	12,090.56	135,428.56	0.70%	8.93%	30
	กลาง	135.03	3,456.12	37,223.51	0.36%	9.28%	30
	เล็ก	(44.26)	1,328.89	12,024.75	-0.37%	11.05%	33
	รวม	1,037.86	16,875.57	184,676.82	0.56%	9.14%	93
2532	ใหญ่	3,289.06	19,445.55	202,694.77	1.62%	9.59%	30
	กลาง	(155.95)	5,535.08	51,372.07	-0.30%	10.77%	30
	เล็ก	(108.44)	1,965.58	16,640.77	-0.65%	11.81%	34
	รวม	3,024.67	26,946.21	270,707.61	1.12%	9.95%	94
2533	ใหญ่	4,369.08	33,018.48	271,507.28	1.61%	12.16%	30
	กลาง	(97.22)	8,044.78	62,622.91	-0.16%	12.85%	30
	เล็ก	(13.47)	2,895.00	21,902.87	-0.06%	13.22%	34
	รวม	4,258.39	43,958.26	356,033.06	1.20%	12.35%	94
2534	ใหญ่	5,994.64	46,751.52	356,849.20	1.68%	13.10%	30
	กลาง	(367.36)	12,212.43	85,598.98	-0.43%	14.27%	30
	เล็ก	(24.72)	3,546.40	23,886.49	-0.10%	14.85%	31
	รวม	5,602.56	62,510.35	466,334.67	1.20%	13.40%	91
2535	ใหญ่	12,484.08	56,779.30	496,916.39	2.51%	11.43%	30
	กลาง	1,496.70	14,927.50	126,491.54	1.18%	11.80%	30
	เล็ก	(332.86)	4,344.72	32,676.31	-1.02%	13.30%	32
	รวม	13,647.92	76,051.52	656,084.24	2.08%	11.59%	92

ที่มา ธนาคารแห่งประเทศไทย

- หมายเหตุ 1. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ขนาดใหญ่ คือบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ที่มี สินทรัพย์มากอันดับที่ 1 ถึง 30 ตลอดช่วงปี 2531 ถึง 2535
2. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ขนาดกลาง คือบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ที่มี สินทรัพย์มากอันดับที่ 31 ถึง 60 ตลอดช่วงปี 2531 ถึง 2535
3. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ขนาดเล็ก คือบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ที่มี สินทรัพย์น้อยกว่าอันดับที่ 61 ตลอดช่วงปี 2531 ถึง 2535

ดังนั้นนโยบายปฏิรูปเศรษฐกิจการเงินภายใต้การเปิดเสรีทางการเงิน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องการออกข้อบังคับกฎระเบียบต่าง ๆ ของบริษัทเงินทุน และบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ที่เหมาะสม เช่นเดียวกับธนาคารพาณิชย์ โดยทางการจะต้องกำกับดูแลสถาบันการเงินประเภทนี้ อย่างใกล้ชิดและเหมาะสมมากขึ้น ภายใต้นโยบายการเงินเสรี สำหรับแนวทางการกำกับฯ บริษัทเงินทุนภายใต้ นโยบายเสรี มีดังนี้

1. การแยกธุรกิจเงินทุน และธุรกิจหลักทรัพย์ออกจากกัน
 2. การกำกับความเสี่ยงในการดำเนินงานของบริษัทเงินทุนตามมาตรฐาน BIS
- การศึกษาในครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะกรณี การแยกธุรกิจเงินทุน และธุรกิจหลักทรัพย์ออกจากกัน นโยบายแยกธุรกิจเงินทุนและธุรกิจหลักทรัพย์

นโยบายการแยกธุรกิจบริษัทเงินทุน และ บริษัทหลักทรัพย์ ออกจากกันนี้ทางการได้มีแนวความคิดในเรื่องนี้มานานแล้ว โดยธนาคารแห่งประเทศไทยได้จัดขึ้นเป็นร่างกฎกระทรวงเสนอให้กระทรวงการคลังพิจารณาตั้งแต่ปี 2531 สมัยที่นายประมวล สภาวสุ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง แต่ยังไม่มีการนำเสนอเข้าสู่การพิจารณา ต่อมาในช่วงที่มีการร่างพระราชบัญญัติหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ พศ. 2535 ในสมัยที่นายสุธี สิงห์เสน่ห์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง นโยบายดังกล่าวก็ได้ถูกบรรจุอยู่ในบทเฉพาะกาลของพระราชบัญญัติดังกล่าว แต่ในที่สุดก็ถูกตัดออกไปอีกเช่นเดิม จนกระทั่งถึงปี 2537 ธนาคารแห่งประเทศไทยและ สำนักคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ จึงได้บทสรุปในการแยกบริษัทเงินทุน และบริษัทหลักทรัพย์ โดยแล้วแต่ตามสมัครใจของแต่ละบริษัท แต่บริษัทที่แยกบริษัทเงินทุน และบริษัทหลักทรัพย์ แล้ว จะได้รับการพิจารณาให้ใบอนุญาตประกอบกิจการอื่นๆ เช่นใบอนุญาตประกอบธุรกิจค้าเงินตราต่างประเทศ แก่บริษัทเงินทุนที่แยกและเห็นสมควรว่ามีความมั่นคงเพียงพอที่จะประกอบธุรกิจเหล่านี้ได้ โดยให้บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ที่ประสงค์จะแยกบริษัทฯ ขึ้นความจำนงค์ ต่อธนาคารแห่งประเทศไทย และสำนักคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (กลต.) ตั้งแต่ 3 ตุลาคม 2537 เป็นต้นไป

เหตุผลของการแยกธุรกิจเงินทุนและธุรกิจหลักทรัพย์

1. แนวความคิดพื้นฐานที่ว่าธุรกิจเงินทุน ซึ่งเป็นกิจการเกี่ยวกับการระดมเงินฝากรจากประชาชน เพื่อนำไปให้กู้ยืม ไม่ควรจะอยู่ร่วมกับธุรกิจหลักทรัพย์ ซึ่งนำเงินไปลงทุนในตลาดหุ้น ซึ่งมีความเสี่ยงสูง
2. เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการกำกับดูแล โดยธนาคารแห่งประเทศไทยจะกำกับดูแลบริษัทเงินทุน ตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พศ. 2522 และสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (กลต.) จะกำกับดูแลบริษัทหลักทรัพย์ตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

3. มีความแตกต่างกันในโครงสร้างของกฎหมาย เนื่องจากบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ถูกจำกัดด้วยโครงสร้างของผู้ถือหุ้นที่ไม่อนุญาตให้ผู้ถือหุ้นรายใดถือหุ้นในบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์เกินร้อยละ 10 ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายแล้วทั้งหมดของบริษัทและผู้ถือหุ้นจากต่างประเทศถือหุ้นรวมกันไม่เกินร้อยละ 25 อีกทั้งยังมีการกำหนดสัดส่วนของกรรมการที่เป็นสัญชาติไทยไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ในขณะที่ธุรกิจหลักทรัพย์ไม่มีข้อจำกัดโครงสร้างผู้ถือหุ้น กล่าวคือผู้ถือหุ้นสัญชาติไทยสามารถถือหุ้นได้ร้อยละ 100 ส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติถือหุ้นได้ไม่เกินร้อยละ 49 ธุรกิจหลักทรัพย์ซึ่งยังต้องพึ่งพาเทคนิคจากต่างประเทศอีกมาก เมื่อมีการแยกการประกอบธุรกิจเงินทุนและการประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ออกจากกันจะทำให้บริษัทหลักทรัพย์สามารถหาผู้ร่วมทุนเป็นบริษัทหลักทรัพย์ต่างประเทศได้สะดวก และในสัดส่วนที่มากกว่าร้อยละ 10 ได้

วิธีการแยกธุรกิจเงินทุนและธุรกิจหลักทรัพย์

1. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ที่แยกธุรกิจจะต้องยื่นคำขอจดทะเบียนใหม่ และทำโครงการแยกธุรกิจพร้อมทั้งยื่นต่อสำนักคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์(ก.ล.ต.) เพื่อขอม่อนผันการถือหุ้นในบริษัทหลักทรัพย์ ที่แยกออกไป ซึ่งตามหลักการนั้น บริษัทเงินทุนสามารถถือหุ้นในบริษัทหลักทรัพย์ใหม่ได้ถึง 99-100%

2. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ จะต้องแยกกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน หนี้สิน ภาระผูกพัน ออกจากกันโดยเด็ดขาด โดยพิจารณาตามวัตถุประสงค์ และการใช้ประโยชน์ โดยถูกหนีของธุรกิจหลักทรัพย์ให้ออนเป็นของบริษัทหลักทรัพย์ใหม่ทั้งหมด ส่วนที่ดิน อาคาร และพื้นที่สำนักงานเดิมให้เป็นของ บริษัทเงินทุน

3. การขอม่อนผันให้บริษัทเงินทุน ถือหุ้นในบริษัทหลักทรัพย์ นั้นต้องขอต่อสำนักคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) โดยจะต้องมีรายละเอียดจำนวนหุ้น และระยะเวลา รวมทั้งโครงการจำหน่ายหุ้น เพื่อลดสัดส่วนการถือหุ้น ซึ่งการจำหน่ายหุ้นของบริษัทเงินทุนนั้นจะต้องได้รับความเห็นชอบจากธนาคารแห่งประเทศไทยก่อน แล้วจึงให้จำหน่ายต่อประชาชนทั่วไป โดยต้องมีบริษัทหลักทรัพย์ที่น่าเชื่อถือเป็นผู้ประเมินราคา

4. ระยะเวลาในการม่อนผันให้บริษัทเงินทุน ถือหุ้นในบริษัทหลักทรัพย์ เกิน 10% ได้ และจะต้องมีสัดส่วนการถือหุ้นในบริษัทหลักทรัพย์ ได้ไม่เกิน 10% ภายในระยะเวลา 3 ปี ตามพระราชบัญญัติเงินทุนหลักทรัพย์ที่กำหนดไว้ว่าสถาบันการเงินจะถือหุ้นในสถาบันใดๆ ได้ไม่เกิน 10%

5. บริษัทเงินทุน ที่แยกธุรกิจชัดเจนแล้ว ธนาคารแห่งประเทศไทยจะพิจารณาเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เพื่ออนุญาตให้บริษัทเงินทุน ประกอบกิจการอื่นนอกเหนือจากที่ได้รับอนุญาต ทั้งนี้ให้บริษัทเงินทุน ขออนุญาตเป็นกรณีๆ

6. บริษัทเงินทุนและบริษัทหลักทรัพย์ ที่แยกออกจากกันสามารถใช้บุคลากรร่วมกันได้ ยกเว้นระดับกรรมการที่มีตำแหน่งบริหาร และบุคลากรระดับปฏิบัติงาน ต้องแยกจากกันโดยเด็ดขาด

ปัญหาของการแยกธุรกิจเงินทุนและธุรกิจหลักทรัพย์

การแยกธุรกิจทั้ง 2 จำเป็นจะต้องมีการประนีประนอมเพื่อหาจุดกึ่งกลางที่เหมาะสม มิฉะนั้นนโยบายการแยกธุรกิจทั้ง 2 อาจจะนำมาซึ่งผลเสียหายแบบใหม่ๆ ที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อนได้ สำหรับนโยบายดังกล่าวมีผลกระทบทำให้บริษัทที่ยังไม่พร้อมในการแยกธุรกิจและยังคงไม่แยกธุรกิจเกิดผลกระทบคือ

1. เรื่องการกำกับความเพียงพอของเงินกองทุนตามมาตรฐาน ซึ่งบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ก็จะต้องดำรงความเพียงพอของเงินกองทุนในการปล่อยสินเชื่อ แม้ว่าในอนาคตจะมีมาตรการให้บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์แยกบัญชีธุรกรรมทั้ง 2 ประเภทแล้วก็ตาม แต่ตามพระราชบัญญัติเงินทุน ยังคงถือว่าเป็นนิติบุคคลเดียวกันอยู่ ในขณะที่สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) อาจมีการกำหนดมาตรการเดียวกับความเพียงพอของเงินกองทุนของบริษัทหลักทรัพย์ ดังนั้นการปล่อยสินเชื่อของธุรกิจเงินทุนและธุรกิจหลักทรัพย์ จะถูกกำกับด้วยเงินกองทุนเป็น 2 เท่า ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) จะต้องเข้ามาควบคุมดังนั้นการไม่แยกธุรกิจทั้ง 2 ออกจากกันจะมีผลทำให้ต้องเพิ่มทุนมากขึ้นและจะต้องมีการตรวจสอบจากหน่วยงานที่ทำการควบคุมหลายหน่วยงาน ได้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตลาดหลักทรัพย์ เป็นต้น

2. ทางการมีนโยบายให้บริษัทเงินทุนสามารถประกอบธุรกิจได้มากขึ้น เช่นการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงินต่างประเทศ และอาจพิจารณาให้สามารถประกอบธุรกรรมวิเทศธนกิจ (BIBF) ได้ ถ้าบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ใดไม่แยกธุรกิจออกจากกัน ไม่มีสิทธิขออนุญาตประกอบธุรกิจปริวรรตเงินตราต่างประเทศ แม้ว่าบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์นั้นจะมีขนาดใหญ่เพียงใดก็ตาม

อย่างไรก็ตามผลกระทบในแง่ลบของการแยกธุรกิจเงินทุนและธุรกิจหลักทรัพย์ออกจากกันจากเดิมที่เป็นบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ก็ยังคงเป็นสิ่งที่ต้องพิจารณาให้ละเอียดรอบคอบ ซึ่งสามารถพิจารณาได้ดังนี้

1. บริษัทหลักทรัพย์จะเป็นบริษัทในเครือของบริษัทเงินทุนทันที ซึ่งจะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดเกี่ยวกับการให้กู้ยืมเงินหรือลงทุนในกิจการใดเกินร้อยละ 25 ของเงินกองทุนชั้นที่ 1 ไม่ได้ โดยบริษัทหลักทรัพย์จำเป็นต้องหาแหล่งเงินทุนใหม่

2. ปัญหาความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งจะลดน้อยลงเนื่องจากโอกาสที่จะพึ่งพา กันในทางธุรกิจน้อยลง

3. ปัญหาการจัดการ จะเกิดความยุ่งยากในทางปฏิบัติในการแบ่งทรัพย์สิน การตีราคาหุ้นที่เหมาะสมเมื่อแยกสัดส่วนการถือหุ้นที่เหมาะสม ค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น ตลอดจนสัดส่วนการถือหุ้น
4. กรณีที่เป็นบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ปัญหาจะยิ่งซับซ้อนขึ้น เพราะการเปลี่ยนแปลงย่อมมีผลกระทบต่อประโยชน์ของผู้ถือหุ้นรายย่อยด้วย
5. ปัญหาด้านบุคคลากร และการจัดองค์กรที่เหมาะสม
6. ปัญหาการปรับตัวภายหลังการแยกธุรกิจ
7. ปัญหา การประหยัดจากการขยายขอบเขตการค้าดำเนินงาน (ECONOMIES OF SCOPE) ของธุรกิจทั้ง 2 ซึ่งธุรกิจทั้ง 2 ในปัจจุบันจะเป็นธุรกิจที่พึ่งพอาศัยกันหรือเป็นธุรกิจที่ไม่ควรเกี่ยวข้องกัน

ปัจจุบันจากการรวบรวมความคิดเห็นของผู้บริหาร บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ทั้งหลาย พบว่า บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ส่วนใหญ่ที่เห็นด้วยกับการแยกธุรกิจเงินทุนและธุรกิจหลักทรัพย์ จะเป็นบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ขนาดใหญ่ ที่มีระบบการจัดการต่างๆ ที่ดีอยู่แล้ว ในขณะที่บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ขนาดกลางและเล็ก ส่วนใหญ่มักจะมีทัศนคติที่คัดค้าน หรือขยายระยะเวลาในการแยกธุรกิจทั้ง 2 ออกจากกัน ให้นานที่สุด นอกจากนี้บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ขนาดใหญ่ ที่กล่าวว่าพร้อมที่จะแยกธุรกิจทั้ง 2 ในความเป็นจริงมีความพร้อมจริงหรือไม่ จึงมีความจำเป็นอย่างไรที่จะต้องพิจารณาความพร้อมของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ จากข้อมูลของบริษัทเงินทุน บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ และบริษัทหลักทรัพย์ ปี 2531 ถึง 2535 (ดูตารางที่ 1.6) พบว่า บริษัทเงินทุน บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ และ บริษัทหลักทรัพย์ ทั้ง 3 ชนิด ล้วนมีการขยายตัวที่รวดเร็ว และต่อเนื่อง โดยบริษัทเงินทุนมีสินทรัพย์ปี 2531 เท่ากับ 25.7 พันล้านบาท ปี 2532 มีสินทรัพย์เท่ากับ 32.3 พันล้านบาท หรือขยายตัวเพิ่มขึ้น 25.68% ปี 2533 มีสินทรัพย์เท่ากับ 45.6 พันล้านบาท หรือเพิ่มขึ้น 41.18% สำหรับปี 2534 มีสินทรัพย์เท่ากับ 60.5 พันล้านบาทหรือเพิ่มขึ้น 32.68% และปี 2535 มีสินทรัพย์เท่ากับ 82.6 พันล้านบาท หรือเพิ่มขึ้น 36.53% ในขณะที่เดียวกันบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ มีสินทรัพย์ในปี 2531 เท่ากับ 158.9 พันล้านบาท ปี 2532 มีสินทรัพย์ เท่ากับ 238.5 พันล้านบาท เพิ่มขึ้น 50.62% ปี 2533 มีสินทรัพย์เท่ากับ 310.4 พันล้านบาท เพิ่มขึ้น 30.15% สำหรับปี 2534 มีสินทรัพย์ เท่ากับ 405.8 พันล้านบาท หรือเพิ่มขึ้น 30.73% และปี 2535 มีสินทรัพย์ เท่ากับ 573.5 พันล้านบาท หรือเพิ่มขึ้น 41.33% สำหรับบริษัทหลักทรัพย์ มีสินทรัพย์ในปี 2531 เท่ากับ 2.4 พันล้านบาท ปี 2532 มีสินทรัพย์เท่ากับ 5.9 พันล้านบาท เพิ่มขึ้น 145.83% ปี 2533 มีสินทรัพย์เท่ากับ 7.1 พันล้านบาท หรือเพิ่มขึ้น 20.34% ปี 2534 มีสินทรัพย์เท่ากับ 11.2 พันล้านบาท เพิ่มขึ้น 57.75% และปี 2535 มีสินทรัพย์เท่ากับ 21.3 พันล้านบาท หรือเพิ่มขึ้น 90.18% หากพิจารณาบริษัททั้ง 3 ชนิด แล้วพบว่า บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์จะมีขนาดใหญ่ที่สุด โดยมีสินทรัพย์มากที่สุด และจำนวนบริษัทมากที่สุด โดยเท่ากับ 71 บริษัทในปี 2535 รองลงมา คือ บริษัทเงินทุน มีสินทรัพย์รองจากบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ และมีจำนวนบริษัทในปี 2535 เท่ากับ 22 บริษัท

สำหรับบริษัทหลักทรัพย์ จะมีขนาดเล็กที่สุด โดยมีสินทรัพย์น้อยที่สุด และมีจำนวนบริษัทเท่ากับ 11 บริษัท ในปี 2535 แต่หากพิจารณาการขยายตัวพบว่า ระหว่างปี 2531 ถึง 2535 บริษัทหลักทรัพย์ จะมีการขยายตัวด้านสินทรัพย์สูงสุดเท่ากับ 787.5% รองลงมา คือ บริษัทเงินทุน มีการขยายตัวของสินทรัพย์ เท่ากับ 270.54% ซึ่งใกล้เคียงกับบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ซึ่งมีการขยายตัวของสินทรัพย์ เท่ากับ 260.92%

พิจารณาคำแนะนำการดำเนินงานของบริษัท โดยพิจารณาค่าใช้จ่ายของบริษัท บริษัทเงินทุน บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ และบริษัทหลักทรัพย์ ส่วนแต่มีการขยายตัว ในระดับสูงตามการขยายตัวของสินทรัพย์ อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาประสิทธิภาพในการดำเนินงานโดยพิจารณาจากค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่อสินทรัพย์ พบว่า บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ซึ่งดำเนินธุรกิจทั้งธุรกิจเงินทุน และธุรกิจหลักทรัพย์ ไปพร้อมๆ กัน จะมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่อสินทรัพย์ ระดับต่ำกว่า บริษัทเงินทุน หรือบริษัทหลักทรัพย์ ซึ่งดำเนินธุรกิจเงินทุน หรือธุรกิจหลักทรัพย์อย่างใดอย่างหนึ่ง โดยบริษัทหลักทรัพย์ จะมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่อสินทรัพย์สูงสุดหากเปรียบเทียบกับบริษัทเงินทุน หรือบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ตลอดปี 2531 ถึง 2535 โดยบริษัทหลักทรัพย์มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่อสินทรัพย์ ในปี 2531 ถึง 2535 เท่ากับ 16.63% 11.95% 17.31% 14.95% และ 14.59% ตามลำดับ ในขณะที่บริษัทเงินทุนมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่อสินทรัพย์ รองลงมา โดยมีค่าใช้จ่ายต่อสินทรัพย์ในปี 2531 ถึง 2535 เท่ากับ 9.55% 10.63% 12.93% 13.88% และ 11.97% ตามลำดับ สำหรับบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่อสินทรัพย์ตลอดปี 2531 ถึง 2535 ดังนี้ 9.07% 9.86% 12.26% 13.33% และ 11.54% ตามลำดับ สำหรับสาเหตุที่บริษัทหลักทรัพย์มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่อสินทรัพย์สูงกว่า บริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ เนื่องจาก ส่วนใหญ่แหล่งเงินทุนของบริษัทเงินทุน หรือบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ จะมาจากเงินฝากประชาชน ซึ่งสามารถระดมเงินทุนจากเงินฝากประชาชนในอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่า การใช้แหล่งเงินทุนจากการกู้ยืมจากสถาบันการเงินอื่นๆ ในขณะที่บริษัทหลักทรัพย์ไม่สามารถระดมเงินทุนจากประชาชนได้โดยตรง ดังนั้นแหล่งเงินทุนของบริษัทส่วนใหญ่ จะมาจากการกู้ยืมจากสถาบันการเงินอื่นๆ ซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยสูงกว่า อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก ซึ่งเป็นต้นทุนที่สำคัญของบริษัทเงินทุน และบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ อย่างไรก็ตาม การที่บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ มีค่าใช้จ่ายต่อสินทรัพย์ต่ำกว่า บริษัทเงินทุน หรือบริษัทหลักทรัพย์ ซึ่งดำเนินธุรกิจแต่ละชนิดแยกกัน อาจจะเนื่องจาก ช่วงระยะเวลาที่พิจารณาปี 2531 ถึง 2535 ธุรกิจเงินทุน และธุรกิจหลักทรัพย์ มีการพึ่งพาของธุรกิจทั้ง 2 มีผลทำให้ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่อหน่วย มีระดับต่ำกว่า การดำเนินธุรกิจเงินทุน หรือธุรกิจหลักทรัพย์แยกกัน หรือ อาจกล่าวได้ว่า ธุรกิจเงินทุนและธุรกิจหลักทรัพย์ หากดำเนินการร่วมกัน จะทำให้เกิดการประหยัดจากการขยายขอบเขตการดำเนินธุรกิจ

ดังนั้น การที่ทางการมีนโยบาย แยกธุรกิจเงินทุนและธุรกิจหลักทรัพย์ออกจากกัน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพิจารณาให้ละเอียดถี่ถ้วนว่า การใช้นโยบายดังกล่าวจะมีผลกระทบต่อระบบการเงินของประเทศ และผลกระทบต่อสถาบันการเงินเองอย่างไร และการพิจารณาการให้เวลาในการแยกธุรกิจทั้ง 2 ย่อมมีส่วนสำคัญอย่างยิ่ง และที่สำคัญที่สุด คือ ธุรกิจทั้ง 2 ควรจะแยกจากกันหรือไม่ หรือแยกอย่างไร โดยเฉพาะบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ขนาดกลางและเล็ก ซึ่งยังมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานที่ไม่ดีนัก โดยส่วนใหญ่มีการขาดทุน ยังมีความจำเป็นที่ธุรกิจเงินทุน และธุรกิจหลักทรัพย์ ยังต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันอยู่ การจะปล่อยในบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์เหล่านั้น คำเนินธุรกิจเงินทุน หรือธุรกิจหลักทรัพย์ตามลำพัง อาจจะทำให้บริษัทเกิดปัญหาที่รุนแรงได้ ซึ่งหากผลลัพธ์เป็นไปในลักษณะดังกล่าวแล้ว บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ขนาดกลางและเล็กซึ่งยังมีความจำเป็นที่ธุรกิจเงินทุนและธุรกิจหลักทรัพย์ต้องพึ่งพาซึ่งกันและกันอยู่ ย่อมไม่พอใจที่จะแยกธุรกิจทั้ง 2 เลย อย่างไรก็ตาม ทางการได้ผ่อนผันให้การแยกธุรกิจทั้ง 2 เป็นไปตามความสมัครใจ แต่มีข้อแม้ว่าบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ใด แสดงความประสงค์ที่จะต้องการแยกธุรกิจเงินทุน และธุรกิจหลักทรัพย์ และแจ้งความประสงค์ต่อกระทรวงการคลังแล้ว บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์นั้น จะต้องแยกธุรกิจออกจากกันอย่างเด็ดขาด ภายในระยะเวลา 3 ปี ตามพระราชบัญญัติเงินทุนหลักทรัพย์ที่กำหนดไว้ว่า สถาบันการเงินจะถือหุ้นในสถาบันใดๆ ได้ไม่เกิน 10% ซึ่งหากบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ใดที่แยกธุรกิจทั้ง 2 ออกจากกันแล้ว จะสามารถดำเนินธุรกิจอื่นๆ ได้เพิ่มเติม เช่น ธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศ สามารถขยายสาขาของบริษัทได้มากขึ้น และธุรกิจอื่นๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับธนาคารพาณิชย์ได้ จากลักษณะดังกล่าว ยิ่งเป็นการกดดันบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ขนาดกลาง และเล็กมากขึ้น เนื่องจากภายใต้ระบบการเงินเสรี ย่อมต้องมีการแข่งขันที่รุนแรงมากขึ้น การที่บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ขนาดกลางและเล็ก ไม่ประสงค์จะแยกธุรกิจ เนื่องจากการแยกธุรกิจจะทำให้ บริษัทเกิดปัญหาที่รุนแรงจาก ความจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัย ซึ่งกันและกันของธุรกิจเงินทุน และธุรกิจหลักทรัพย์ ก็จะไม่สามารถประกอบกิจการอื่นๆ เพิ่มเติมได้เลย บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ เหล่านี้ จำเป็นต้องแข่งขันกับสถาบันการเงินอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ด้วยกันเอง บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ขนาดใหญ่ ซึ่งแยกธุรกิจและได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการอื่นๆ ได้ ธนาคารพาณิชย์ในประเทศ หรือธนาคารพาณิชย์ต่างๆ ประเทศ ซึ่งล้วนแต่มีศักยภาพ ประสิทธิภาพ และความพร้อม ในการแข่งขันมากกว่าทั้งนั้น ปัญหาที่ตามมา คือ บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ขนาดกลาง และเล็กเหล่านี้ จะดำเนินการอย่างไร ภายใต้นโยบายการเงินเสรี

ตาราง 1.6 ค่าใช้จ่ายการดำเนินงาน ค่าไรสุทธิ และ สิ้นทรัพย์ ของบริษัทเงินทุน บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ และบริษัทหลักทรัพย์

หน่วย : ล้านบาท

ปี	ประเภทของ บริษัทฯ	ค่าไรสุทธิ	ค่าใช้จ่าย การดำเนินงาน	สิ้นทรัพย์	ค่าไรสุทธิ ต่อสิ้นทรัพย์ (%)	ค่าใช้จ่ายการดำเนินงาน ต่อสิ้นทรัพย์ (%)	จำนวน บริษัทฯ
2531	บง.	(461.78)	2,455.61	25,719.89	-1.80%	9.55%	22
	บงล.	1,499.64	14,419.96	158,956.93	0.94%	9.07%	71
	บล.	173.19	393.56	2,366.29	7.32%	16.63%	11
	รวม	1,211.05	17,269.13	187,043.11	0.65%	9.23%	104
2532	บง.	(226.31)	3,430.58	32,259.66	-0.70%	10.63%	22
	บงล.	3,250.98	23,515.63	238,447.95	1.36%	9.86%	72
	บล.	582.04	702.64	5,882.10	9.90%	11.95%	10
	รวม	3,606.71	27,648.85	276,589.71	1.30%	10.00%	104
2533	บง.	(673.59)	5,893.70	45,589.67	-1.48%	12.93%	22
	บงล.	4,961.98	38,064.70	310,443.39	1.60%	12.26%	72
	บล.	889.86	1,235.72	7,136.91	12.47%	17.31%	11
	รวม	5,178.25	45,194.12	363,169.97	1.43%	12.44%	105
2534	บง.	(168.24)	8,403.35	60,530.65	-0.28%	13.88%	21
	บงล.	5,770.80	54,107.00	405,804.02	1.42%	13.33%	73
	บล.	827.50	1,675.47	11,206.56	7.38%	14.95%	12
	รวม	6,430.06	64,185.82	477,541.23	1.35%	13.44%	106
2535	บง.	633.86	9,886.20	82,609.74	0.77%	11.97%	22
	บงล.	13,014.26	66,165.32	573,474.50	2.27%	11.54%	71
	บล.	1,804.14	3,109.12	21,308.51	8.47%	14.59%	11
	รวม	15,452.26	79,160.64	677,392.75	2.28%	11.69%	104

ที่มา ธนาคารแห่งประเทศไทย

- หมายเหตุ
1. บง. หมายถึง บริษัทเงินทุน
 2. บงล. หมายถึง บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์
 3. บล. หมายถึง บริษัทหลักทรัพย์

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาว่า บริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์โดยรวม มีการประหยัคต่อขนาดหรือไม่
2. เพื่อศึกษาว่า บริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์ ขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก มีการประหยัคต่อขนาดหรือไม่
3. เพื่อเปรียบเทียบการประหยัคต่อขนาด ของบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์ ขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก
4. เพื่อศึกษาว่า บริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์โดยรวม มีการประหยัคจากการขยายขอบเขตการดำเนินงานหรือไม่
5. เพื่อศึกษาว่าบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์ ขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก มีการประหยัคต่อการขยายขอบเขตการดำเนินงานหรือไม่
6. เพื่อศึกษาว่าลักษณะธุรกิจเงินทุน และธุรกิจหลักทรัพย์ ควรจะประกอบธุรกิจร่วมกันในแง่ของการดำเนินงานหรือไม่ แยกตามบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์ขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก

1.3 ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตของการศึกษา จะศึกษาจากเฉพาะบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์ที่มีธุรกิจ 2 อย่างร่วมกัน ในปี พศ. 2535 จำนวนทั้งสิ้น 71 บริษัท และแบ่งขนาดของแต่ละบริษัทเป็นขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก ตามจำนวนสินทรัพย์ ของแต่ละบริษัทในปี 2535 ซึ่งจะสามารถแบ่งขนาดได้ดังนี้

1. บริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์ขนาดใหญ่ หมายถึง บริษัทที่มีสินทรัพย์มากกว่า หรือเท่ากับ 6,000 ล้านบาท ในปีพศ. 2535 มีทั้งสิ้น 28 บริษัท
2. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ขนาดกลาง หมายถึง บริษัทที่มีสินทรัพย์มากกว่าหรือเท่า 2,000 ล้านบาท แต่ไม่น้อยกว่า 6,000 ล้านบาท ในปี 2535 มีทั้งสิ้น 24 บริษัท
3. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ขนาดเล็ก หมายถึง บริษัทที่มีสินทรัพย์น้อยกว่า 2,000 ล้านบาท ในปี 2535 มีทั้งสิ้น 19 บริษัท

1.4 ข้อมูลและแหล่งที่มาข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (PRIMARY DATA) ได้จากการสอบถามโดยตรงจากบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์
2. ข้อมูลทุติยภูมิ (SECOUNDARY DATA) ได้จาก
 - 2.1 ข้อมูลงบการเงิน ของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ทุกบริษัทที่ต้องรายงานงบการเงินกับธนาคารแห่งประเทศไทย โดยใช้ข้อมูล ปี 2535
 - 2.2 ข้อมูลอื่นๆ ได้จากหนังสือสารสนเทศ ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ปี 2535
 - 2.3 ข้อมูลแสดงโครงสร้างของบริษัทเงินทุนทั้งระบบประจำปี 2535 จากธนาคารแห่งประเทศไทย
 - 2.4 ข้อมูลแสดงโครงสร้างของบริษัทหลักทรัพย์ทั้งระบบประจำปี 2535 จากสำนักคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.)

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถเปรียบเทียบประสิทธิภาพการดำเนินงานของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก โดยพิจารณาต้นทุนในการดำเนินงาน ของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์แต่ละขนาด ว่ามีการประหยัดจากขนาดมากน้อยเพียงใด
2. ความแตกต่างของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก จะมีลักษณะธุรกิจของเงินทุนและ ธุรกิจหลักทรัพย์ที่เกี่ยวพันกันหรือไม่อย่างไร
3. เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานราชการว่า บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์พร้อมที่จะแยกธุรกิจเงินทุนและ ธุรกิจหลักทรัพย์ตามนโยบายแยกธุรกิจเงินทุนและ ธุรกิจหลักทรัพย์ของกระทรวงการคลังหรือไม่
4. เพื่อเป็นข้อมูลให้บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ทั้งหลายใช้พิจารณาว่า การแยกธุรกิจเงินทุนและ ธุรกิจหลักทรัพย์ออกจากกัน จะเป็นผลดีต่อธุรกิจเองหรือไม่